

Къэралыгъо пшъэрыйлъэм адиштэу

Урысыем и Президентэу Владимир Путиним Федеральнэ Зэйукъэм фэкюре Джэпсалъэм кызыэрэшиуагъэу, чыюопсым ыльэнныкъокъе гумэкъигъохэу къеуцухэрэр дэгъэзыжыгъэнхэр кынчелжаныагыу мэрэ шиенгъэмрэ альэнныкъокъе юф зыштэхэрэм, нэбгырэ пэпчъ япшъэриль, ау ныбжыкъэхэри чанэу ащ къыхэлэжъэнхэу къяджагъ. Мы лъэнныкъом мэхъянешхо реты ыкли ежь ышъхъэки лъэпльэ Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат.

— Къыткъэхъухъэрэ
лээжхэм чыюопс къабзэ зијэ
къэралыгъо къафэдгъэнэн,
Урысыем иччыонс бай, изапо-
ведин фонд кызыэтедгъэнэнх
фае, — къыуагъ Владимир
Путиним.

Ныбжыкъе политикэм ипхы-
рышын пэуагъэхъэрэ мылькум
ипчагъе фэдитфыкъе Адыгеим
мы ильэсийм щыхагъэхъуагъ.
Мынг дэжьым ныбжыкъе къе-
жьи шыонгъоныгъэкъе зыхэлэжъэнхэ
альэкъытхэ юфыгъохэр нахын-
бэ шыагъэнхэм пылъынхэу
Адыгеим и Лышъхъэ муници-
пальнэ гъэпсикъе зијэ посуплэ
пэпчъ пшъэриль афишишыгъ.

Республикэм и Лышъхъэ зэрилтытэрэмкъе, волонтерым
и Ильес амал къытыгъе ныбжыкъе
къе къе хэм ежхэм яшшонгъоныгъэкъе
зыхашхэхэрэ юфхъабзэхэм
ахэгъэхъогъэнэу, зягъэшъом-
бгъугъэнэу. Республиком непэ
студенческэ куп 19-рэ волонтер

зэхэт кули 112-рэ щызэхэща-
гъэх, ахэм нэбгырэ миниш
фэдиз ахэт, юфхъэбзэ мини
2-м клахъеу зэхашагъ социальна,
патриотическа, чыюопс къеуухъу-
мэн, спортивнэ, хуугъэ-шшэгъэ
зэфшъхъафхэм япхыгъэхэ лъэ-
ныкъохэм атегъэпсихъафхэм.

— Гукъекъыкъи Юфыши
пстэуми апьдэзэжыщ
къодыен, зядгъэушъом-
бгъущт. Ар фэгъэхъыгъ
проектэу «Тльанса
кызыэтедгъэнэнхъын» зы-
фиорэми. Хашаамрэ исп
унхэмрэ якъыэтегъэ-
нэнхъын фэгумэкъирэ
нэбгырабэ ащ зэфшигъ, ау
проектыр зытегъэпсихъа-
гъэр бэкъи нахын. Чыюопс
башигъэхэм якъеуухъумэнкъ
зэшшотхъэрэ лъыдгъэкъю-
тэшт, археологии Юфыши
хэм язэшшохынкъи Эшпэшгъу
тафэхъущт, тарихъ-
культурнэ къэнэр зэльягъэ-
шшэгъэнным тапэки

тишт, — къыуагъ
Къумпыл Мурат.
Нэмэгдэхэр тисайт ижүүгөтөштүү
юфхъэшт. Ащ пае социальна хын-
туухэм къеупчэнхэу анахъеу
цифхэр зыгъэгумэкъихэрэр
ащатгүүщигъэх.

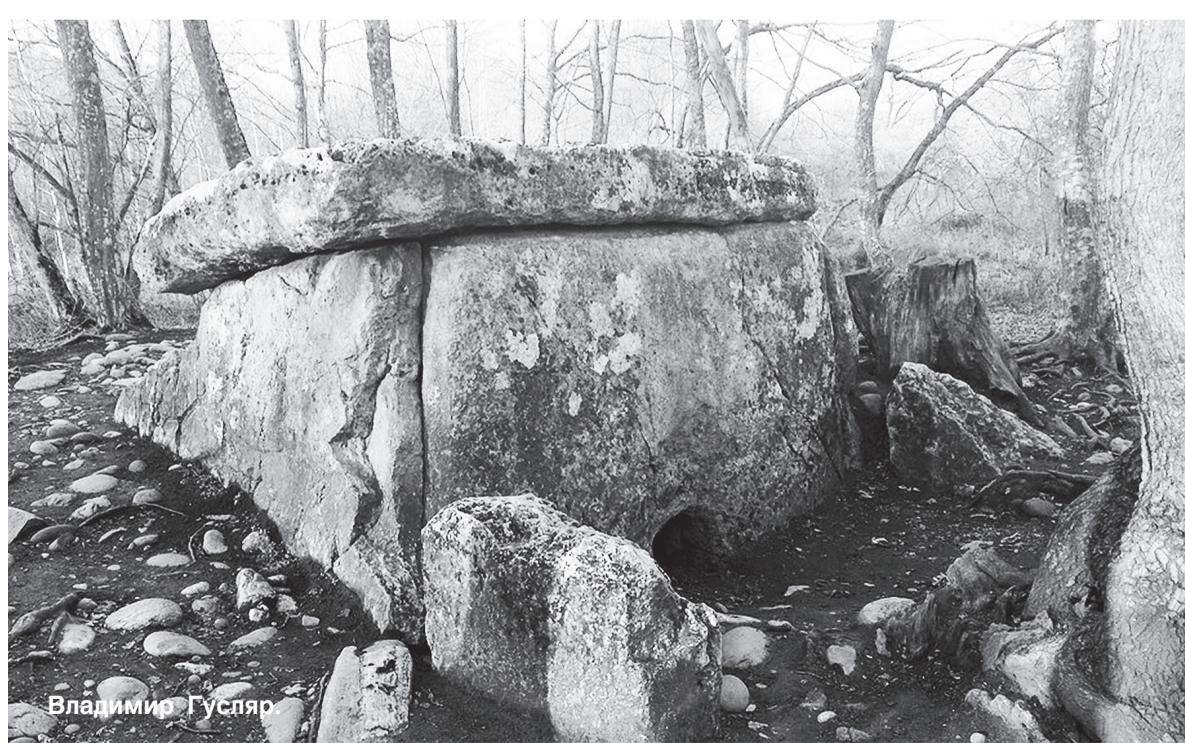
Ныбжыкъе форумэу «Фышт»
зыфиорэми зырагъэушъом-
бгъущт — Темыр Кавказ феде-
ральнэ шьольтырым иныбжыкъе
пэрытхэр ащ джы къыхагъэ-
лэжъэштых. Гуфэкъо шьольтыр
ресурс гупчэм ихэхъоныгъэ мы
ильэсийм сомэ миллионилл
пэуагъэхъашт.

**Аналог телекъетынхэр
мэкьюогъум и 3-м зэпагъэу-
щых.**

Цифрэ эфир телевидением
икъетынхэм зэрэтихъащхэм
епхыгъэ юфыгъохэмкъе феде-
ральнэ къэралыгъо унитарнэ
предприятиеу «Урысые телеви-
зионнэ, радиосетым» «или-
ние плъыр» иномерэу **8-800-
220-20-02-мкэ** ылкэ хэмьльэу
сыд фэдэрэ уахти шүтеон
шыульякъыщт. Специалистхэм
шыуупчэнхэм джэуап къара-
тижыщт, цифрэ приставкхэм
якъыхэхынкъе ыкли ягъе-
дэнкъе лэпилэгъу къышууфхъу-
щых.

Цифрэ телевидением икъе-
тынхэм зэрэтихъащхэмкъе
къэбархэр нахь игъэктэгъэу
официальнэ сайтэу смотрити-
цифру.рф зыфиорэм ижүү-
тэштых.

Гъот макъе зијэ уналохэм
цифрэ приставкхэм якъэш-
фынкъе къадеенхэу Адыгэ
Республикэм икъалэхэмрэ
ирайонхэмра ямуниципальнэ
образованиехэм яадминистра-
циихэм социальнэ лэпилэгъум-
къе яотделхэм зафагъэзэн
альэкъыщт. Джаш фэдэу цыф-
хэр социальнэу зыухъумэрэ
къулыкъухами ахэм къэралы-
гъо социальнэ лэпилэгъу къа-
ратын альэкъыщт.

Владимир Гусляр.

Сабыибэ зиIЭ унагъохэмкIЭ IЭпыIЭгъушIу

УФ-м и Президентэу Владимир Путиным УФ-м и Федеральнэ Зэлүкээ фижъэхыгъэ Джэпсальэм кышигуагь сабыибэ зэрысхэ унагъохэм хэбзэлахъхэу арагъетыхэрээр нахь маклэ афашибынхэу. Къэралыгъом ипащэ кыхъыгъэ предложением гупшысэу хэлъыр къэшлэгъуаеп, унагъом нахь сабыибэ ис къэси, хэбзэлахъхэу атыштыр нахь мэклэшт.

«Сабынбэ зэрүсхэ унагьохэм амыгъэкощырэ мылькум льатырэ хэбзэлахым федеральнэ фэгьеялтэнхэу пыльхэр нахынбэ афэшыгъэнхэ фае. Джааш фэдэу хэбзэлахыр амьтынэу апшъэ ихыжыгъэн фае: фэтэрхэмкэ — сабый пэлчь тельтигайхээ квадратнэ метри 5-м, унэе псэүлэхэмкэ — квадратнэ метри 7-м. Сабынбэ зэрүсхэ унагьохэм алэклэльхэ чыигулаххэм закынфэдгэзэмэ, сотки 6-м хэбзэлахыр техыгъэныр игьюу сэльтигэ», — кынгуяа Владимир Путиним

*Сабынч е нахьыбэ зиэ ны-тыхэр
мы юфыгъом сыдэущтэу еплыхэра?*

Гүштээм пае, сабыгилт зиэ Вера Корпусевам къызэриуагъэмкээ, адэр сабынбээ зиэ ныхэм афэдэу ежыри мы къэбарым щигушуукыг. Шыныкъэ, мы законыр щыэ хүумэ хэбзэхахь у атыштыр нахь маккэ хьущт. Унагъохэу, сабий 3 — 4 е нахыбэ зэрысхэр бгъэшхэнхэ, пфэпэнхэ зыхыкъэ чалыч пэлчь мэхъянэ ил. Анахьэу ар зыщыкъинир къелэцкыкхэр еджапээм чэлбэрхъажынхэ е къымэфэ щыгынхэр афэпшэфынхэ

зыхъукэ ары. А уахътэр ары етлани хэбзэхъыр зышыптынэу зытефэрэр.

Сабынеб зиэ Маринэ яплэнэрэ сабый кырфэхүнэу ежэ. Нахынжхэм ильэси 9, 7 ыккү 5 аныбжых.

— УФ-м и Президент къышылгъэ пасъльм осчын фэсшыгъ ыкын сигъегушуаъгъ, — elo Маринэ. — Сабыниб зиэл унагъохэм атефэхэрэ фэгъэкотэнхэр ыкын ахьщэ тедзэхэр эзкие къытатых: коммунальнэ фэло-фашихэм, къелэцыкылү ылыныпыклем ыкын еджаплэм зэращааъшхэхэрэм апае къелэцыкылү пэпчъ тельнатааъсум 350-рэ къытфыраьгъэзэжы.

АР-м Йошшынъымкіе ықлі социалдың хөхъоньынъемкіе и Министерствэ къызэршыты ауғауынъемкіе, 2018-рэ ильесым сабының зәрыс унәгтө 1255-мәд чыгу йахъхэр аратыгъе. Зәкімкіи ащ фәдэ Іәпүіләгү зытеғағайы республикам исыр 3362-рэ мәхъу. 2019-рэ ильесым мәзәем и 1-м ехүпіләу сабының зиңе нәбгы-рэ 6770-рэ Адыгеим щатхыгъ. Къэралыгъом къафишиырэ фәгъэкіләтэнхэр мыхәмкіе Іәпүіләгъушоу щыт.

ЩЫГЛЯДЬ

Кіеләңғылұ ығысып әмбәд гүрт еджа-
піәмбәд ягъепсын, Хәгъезу зәошхом
хәләжъяғъәхәм яхъадәхәр зыщычаль-
хәгъе чып әхәм якынхәгъәщын япхыгъә-
лоғығъохәу ветеранхәмкі, станицәу
Ханскәм дәс пстәухәмкі мәхъанәшхо-
зиәхәр Валентина Непомилуевам кы-
лаңтығъа

— Станицэу Ханскэм дэсхэм апае ильсэыбэ хъугъез шуягъэ къытэу къералыгъо, общественнэ тофшлэншхозэрэбгъэцак!эрэм фэш! ыпрапаш!эу «тхъаугъэпсэу» осэло. Тызэукилэниршэнышу тфэхъугъ, анахъу сына!э зын-тезгъэтэйн фэе тофхэмк!э ащ фэдээзэукилэтихэм яшуягъэ къысэк!ы, — щынхигъеунэфык!ыгъ Хъасанэкъо Мурат илэвбла гүшьца.

Инэүолэ гүшүэ. Адыгейм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат станицэу Ханскэм сабый 240-мэтельтэгъэ кіләцыкlu ыргызып щигъэпсыгъэним кіәшакlo фэхъугъ. Депутатым зэйкігъум зэрэшхигъэ-унэфыкыгъэмкі, мыгъэ а кіләцыкlu ыргызыпэм ишын аухышт.

Станицэу Ханскэм гурыт еджап! ё
шагъэпсынэу республикэм ипащэхэм
унашьо зэрштагъэм фэгъэхьыгъэу Хья-
санэкъо Мурат ветеранхэм ялтыкло
кынчилстаг.

Хэгээгү зэошхом хэлэжьагъэхэм яхвадэхэр зыщычалхьэгээ чынпэхэр кыхэгъэшгъэнхэмкээ лыхын юф-тхьабзэхэр зехъягъэнхэм егхыгээ юфыгью тихэгээгү щыгсэхэрэмкээ мэхъянэшхо зиэмэй игъеклотыгъеу зэукигъум щыхэппльягъях. Мы юфыгъом изэшшохынкээ Хъасанэкъо Муратрэ Валентина Непомилуевамрэ тапэккэ ашлэн фаехэмий атегушигъяа.

— Урысые политикэ партиеу «Единэ Россиемэр». Адыгэ Республикаимэр япашхэм гъусэныгъэ адьиси!эу, полномочиене си!эхэм саблэмык!эу ветеранхэм ял!ык!ю 1офиғъоу къыгъеуцугъехэм язеш!охын ыуж ситышт, — къы!уагъ депутатым.

КЪАНДОР Анзор-

Урысые Федерацием и Федеральна
Зэйлкэ и Къэралыгъо Думэ идепутат
ицалычагъу

НыбжыкIэ парламентым хэхъащхэм якъыхэхын рагъэжъагъ

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет – Хасэм иунашьоу «Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет – Хасэм дэжь щызэхэштэгъэ Ныбжыкъэ парламентым хэтыштхэм якъыхэхын ехынлагъ» зыфиорэр депутатхэм мэздем яэгъэ зэхэссыгъом шаштагъ.

Ныбжыкѣ парламентым ехъылтэгээ
Положением тегъэпсыхъагээ ильэситү
пяльзэкѣ ар хадзы. Ныбжыкѣ пар-
ламентым хэтынхэд яполномочиехэр
зырагъажьэхэрэр апэрэ зэхэсигъор
зыныгъа мафэм къышынблагъац ары

ыкын парламентым кізу хәхъащтхэр зыщаухәсхәрә мафәм яполномочиехэр ауыхы.

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет – Хасэм къызэрэштагъэмкэ, Ныбжыкъэ парламентэу юф зышэрэм аухых.

иапэрэ зэхэсигьо 2017-рэ ильэсэм гъэтхапэм и 31-м щылагь. Ныбжыкэ парламентым хэхьэх Урысые Федерацаем игражданхэу ильэс 18-м кыышгээжьагтъэу 35-м нэс зыныбжхэр, пстэумкий нэбгыра 35-м шомыкэв. Ахэм

ахэхьэх Адыгэ Республика м и Къэралыгъо Совет – Хасэм къепхыгъэ политическэ партиехэм ахэтхэр, шъольыр къутамэхэм, ныбжыкъэ организациехэм ыкъи движениехэм ахэтхэр, апшъэрэ еджапIэхэм ястудентхэр. Кандидатурэхэм афэгъэхыгъэ унашъохэр Адыгэ Республика м и Къэралыгъо Совет — Хасэм, къэбар жъугъэм иамалхэм унашъор къызыхаутырэм ыуж мэзитly пальэм къыкъоцI, къылэкъэжъугъеханхэ шъупъякъышт.

Ильэс Йофшагъэр

УФ-м Пенсиехэмкээ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм блэклигээ 2018-рэ ильэсийн йофчу ышлагъэр зыщизэфахысыжыгъэ ыкчи тызыхэхьэгъэ ильэсийнкээ пшэрыльхэр зыщагъэнэфагъэхэ зэхэсигъо илагь. Аш хэлэжьагь АР-м йофшэнэймкээ ыкчи социальнэ хэхъоныгъэмкээ иминистрэу Мырзэ Джанбэч.

Зэхэсигъор кызызэуихыгъ ыкчи ильэс зэфэхысыжыхэр кызышыгъэх Къутамэм ишацай Къулэ Аскэрбий. Пшэрыльхэр ялгээ пстэури игъюн ыкчи икью гъэцэктэгээ зэрэхбүгъэр аш кигъэтхыгъ. 2018-рэ ильэсийн итыгъэгээз и 31-м пенсионеру Адыгейим исыр нэбгырэ 128608-рэ зэрэхбүтгэгъэр. Үлпэрэ ильэсийн нахьи нэбгырэ 1206-кэ ар нахьи. Аш ипроцент 20-р, ар нэбгырэ 25731-рэ мэхь, джыри йофшалпхэх альтийн.

Ильэс къэс йофшалпхэм япенсие индексацэе ашиг. Аш фэдэу 2018-рэ ильэсийн нэбгырэ 102877-мэ япенсие проценти 3,7-кэ кыаэтигъ. Пенсиехэмкээ фондым имье, къэралыгъю бүджетым къыхэхьэу пенсие кызызратыхэрэм, социальнэхэр ахэтхе, япенсие проценти 2,9-рэ къыхэхъягъэу мэльтифэгум и 1-м къышыублагъэу къараты. Блэклигээ ильэсийн итыгъэгээз и 31-м пенсионеру Адыгейим щаратыр, гуртымынкээ льтгэгээ, сомэ 11726,7-рэ, страхованиемкээ пенсионер сомэ 12463,5-рэ, социальнэр, ари гуртымынкээ льтгэгээ, 8130,7-рэ зэрэхбүтгэгъэр.

Пенсиехэмкээ фондым ифэофашэхэр цыфхэм кызылэк!-гэхэхьэгээштэй афэхъуным пае Интернетын нахьибэу агэфедэхэй мыймак!эу йоф дешэ. Аши

Къулэ Аскэрбий игугу кызышыгъ. Фондым интернет нэктуубгю «унэе кабинет» щыуилэмэ, зычлан!э уисэу кызылэк!-гэхэхьан пльэкиштэр аужире уахтэхэм нахьибэх хуугъэ. Блэклигээ ильэсийн аш фэдэ шык!ээр кызыфагъэфедэзэ, пенсионер цыфхэм фагъэпсынм е ар кызызратыгъэхэй мэдэхэдээ зэрэхбүтгэгъэр Ахэм ахайхэх Хэгъэгүй эшошом хэлэжьагъэхэр, сэкват-

нэбгырэ 18414-мэ къатыгъэх. Аш тетэу пенсионерхэмрэ пенсионерхэмрэ фондым ифэофашэхэр агэфедэнхэм пае компьютерыр алэ къызэрэгтэхъяштим фырагъэджэнхэу зэхажагь. Къутамэм ишацай кызызриуагъэмкээ, ашкэ Адыгэ къэралыгъю ыкчи Мыеекъопэ къэралыгъю технологическе университетхэр йофшагъэр къафхэхүх.

Пенсиехэмкээ системэм зэхъокыныгъэхэу фэхъугъэхэм къащидэлтытаа къаджэм щыпсэхүү ыкчи аш йоф щашлагъэу, ильэс 30-м къыщымык!эу йофшагъэ ильэсхэр зиэхэм страхованиемкээ пенсионер е сэкъатныгъэ ялэ зэрэхбүгъэм пае къафакторэр процент 25-кэ 2019-рэ ильэсийн ишцэлэв мазэ и 1-м къыщыублагъэу къэлэтигъэх.

Унальхэу зигтэй маклэхэм

нэгъэ зиэхэр, къэлэцык!ухэу сэкъатныгъэ зиэхэр ахэтхе, ыныбжье имыкъуагъэу фашистхэм гъэрэу аштэгъагъэхэр, радиацием иягъэ зэригъэгъэгъэхэр, нэмых!хэр. Блэклигээ ильэсийн итыгъэгээз и 31-м а купхэм къахиубытэу Адыгейим исыр нэбгырэ 42676-рэ хууцыгъ.

Ны мылькум фэгъэхыгъэхэе къэралыгъю программэм итэцэцк!эни Пенсиехэмкээ фондыр ары зипшэрыльхэр. Къутамэм ишацай кызызриуагъэмкээ, 2018-рэ ильэсийн сертификат 1987-рэ пстэумки атыгъ, ар зэрэгэфедэшт шык!эу къыхахыгъэм фэгъэхыгъэ льэу тхиль 2400-мехъу къаэлэхъягъ. Программэр зыщи!эм къыщыублагъэу пстэумки сертификатэу атыгъэр 30318-рэ мэхъу.

Нэүжүм АР-м йофшэнэймкээ ыкчи социальнэ хэхъоныгъэмкээ иминистрэу Мырзэ Джанбэч гүшигээр зештэм, Къутамэмрэ Министрствэмрэ пшэрыльхэр ялэхэр бэк!э зэрээфедэхэр, зэдагъэцэцк!эн фаеи бэ кызызэрэхэк!ырэр къыхигъэштэйгъ. Къутамэм иофиш!эхэм закынфигъязээ, яофиш!энкээ зэгурьоньгъэ ахэлзэу, хэзигъэ имылэу япшэрыльхэр зэрэгэца-кэхэрэм пае кызызрафэрэзэр къыг!игъэтхыгъ.

Нэүжүм АР-м йофшэнэймкээ ыкчи социальнэ хэхъоныгъэмкээ иминистрэу Мырзэ Джанбэч гүшигээр зештэм, Къутамэмрэ Министрствэмрэ пшэрыльхэр ялэхэр бэк!э зэрээфедэхэр, зэдагъэцэцк!эн фаеи бэ кызызэрэхэк!ырэр къыхигъэштэйгъ. Къутамэм иофиш!эхэм закынфигъязээ, яофиш!энкээ зэгурьоньгъэ ахэлзэу, хэзигъэ имылэу япшэрыльхэр зэрэгэца-кэхэрэм пае кызызрафэрэзэр къыг!игъэтхыгъ.

Къутамэм иотделхэм 2018-рэ ильэсийн йофчу ашлагъэри ахэм япашхэм зэхэсигъю юнээфахысыжыгъ, ильэсэу тызыхэхъягъэ пшэрыльхэр ялэхэм гъэцэцк!эн зэдитегушыагъэх.

Пстэумэ аух Пенсиехэмкээ фондым иотделхему муниципальэ образованихэм ашылэхэм цыфхэм фэло-фаш!эхэр зэрафагъэцак!эхэрэ зэрэгэцэхэй, анах дэгъю зиофиш!эн зыгъэцэктэгъэхэу къыхигъэштэйгъэхэм Къутамэм идипломхэр Къулэ Аскэрбий аритижьыгъэх.

ХҮҮТ Нэфсэт.

Гъогур щынэгъончъэним мэхъанэшхо раты

Гъогурк!оныр щынэгъончъэнимкээ республикэ Комиссием изэхэсигъю тигуасэ Правительствэм и Унэ щык!уагъ. Адыгейим и Лышихъэу Къумп!ыл Мурат иунашьок!э АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Сапый Вячеслав ар зерищагъ.

Адыгейим игъогухэм хууцэ-шыгъэхэу атехъухэхэрэм, ахэм япчъагъэ къыщагъэцэхэм пае йофиш!охэу зэшуахыхэрэм

риуагъэмкээ, 2018-рэ ильэсийн Адыгейим игъогухэм хууцэ-шыгъэхэу 524-рэ къатехъухэгъ. Ахэм нэбгыри 101-рэ ахэк!одагь, нэбгырэ 649-мэ шьобж зэфэшхъафхэр атешагъэхэ хуугъэ. Шүнк!ын къышыхъуягъэхэ хууцэ-шыгъэхэхэм нэбгырэ 60 ахэк!одагь, ахэм ашыншэу 21-р лъэрсиклох.

— Гъогум хууцэ-шыгъэхэм гомы!уухэр къитехъуханхэм нахьибэрэмкээ лъялсан фэхъухэрэр лъэрсикло зэпрыкыпхэхэм автомобилхэр шапхъэхэм адимыштэу зэраачырыгъэхэрэр, скоростын зэрэхагъахъорэр, лъэрсиклохами гъогуры-

къоным ишапхъэхэр зэрэхукъохэрэр ары, — кызынагъягь Александр Курлас.

Мы гумэк!ыгъор дэгъэзэжыгъэхэм фэйорышиштэхэй, пешорыгъэшь иофтхъабзэхэр республикэм чанэу щызашуахых. Александр Курлас къызэриуагъэмкээ, блэклигъэ ильэсийн лъялсан къышэшхъафхэм афэгъэхыгъэ иофтхъэбзэ 600-мехъу республикэм щызэхашагъ.

Гъогурк!оныр щынэгъончъэнимкээ Къэралыгъю автоинспекцием иофиш!эхэм аналэ зытырагъэхэрэ лъялсан къышэхашагъ. Джаш фэдэу

гъэ-шыгъэхэм ахэмифэнхэр. 2018-рэ ильэсийн мыш фэйорышиштэхэй, пешорыгъэшь иофтхъэбзэ 238-рэ зэхажагь. Еджап!эхэм юк!и къэлэцык!уу ыгъын!пэхэм зэдэгүүш!эгъухэр, лекционхэр ащарагъэлк!ых.

АР-м псаунгыгъэр къэхумэгъэнимкээ иминистрэу Мэрэтийко Рустем къызэриуагъэмкээ, гъогум хууцэ-шыгъэхэм ахэфагъэхэ зыфхэм алерэе мединцина лъялсан гъогу арга-гъотынм пае ош!э-дэмыш!э иофтхъэмкээ Министрствэм иофиш!эхэм мыгъэ егъэджэнхэр афызэхашштых. Джаш фэдэу

автомобилхэр нахьибэрэ зыщызэблэк!хэрэ гъогухэм медицинэ пункххэр атырагъэуонхэр рагъэжьагъ.

Зэхэсигъю зыщытегушигъэхэе йофиш!охэм ашыц къуадж!уу Тыгъургъой дээж щагъэпсыре гъогум зэхэк!ыпэу М-4 «Дон» зыфиорэри. Сомэ миллиард фэдиз зытэфшт объектыр тызыхэхэй ильэсийн ияпл!энэрэ квартал нэс аухын!у агъенаф.

Зэхэсигъю хэлэжьагъэхэр нэмык! иофиш!охэм ахэпльягъэх, ахэм япхыгъэу унашьохэр ашыгъэх. **Гъонэжжыкъо Сэтэнай.**

Адыгейр ашлорэхъат

2016-рэ ильэсүүм кыщегъэжъагъэу кошын Ioфхэмкэ күулукъур АР-м хэгъэгу клоц Ioфхэмкэ и Министерствэ хагъэхъажыгъэу Ioф ешэ. Гээорышланлэм ипшэрэрилхэр къэнэжъыгъэх.

Ахэр: фитыныгъэ зимиыэхэ цыфэм къэралыгъом къихъахъэхэм апэшүе克ъянэр, къэралыгъо фэло-фашихъэр ыкыи цыфэм ятхынкэ къэралыгъо пшэрэрилхэр гэцэхэгъэнхэр, паспортын икъидэхын, лэкыбым къикыгъэ цыфир учетым хэгъэцогъэнэр ыкыи граждансувэ зимиыэхэм ятхынэр, миграционнэ хэбзэгъэуцугъэр зыукъохэр къыххэгъэшыгъэнхэр, нэмийхэри.

— 2019-рэ ильэсүүм кошын нымкэ хэбзэгъэуцугъэм аш фэдизээ зэхъокыныгъэшхохэр фэхъуягъэхэп, — elo АР-м хэгъэгу клоц Ioфхэмкэ и Министерствэ кошын Ioфхэмкэ и Гээорышланлэм итхаматэ игудаа Шэуджэн Руслан. — Аэрү щитми, граждансувэ къидэзыхынхэу фаехэм альянкынкэ хэбзэгъэуцугъэм зэхъокыныгъэхэр фашынхэу гэхтхапэм тежэ. Аэрү зыхыкэ, тхыльхэм ягъэпсынкэ фэло-фашихъэу аш пыльхэр цыфхэмкэ нахь псынкэ хууцтых. Аш елтыгъэу кошын нымкэ учетым зэрхагъэуцогтхами зэблэхъуягъэхэр фэхъуягъэх. Гушынлэм пае, цыфым юридичесвэ адрес илээмэ, нэмийк хэгъэтуу къикыгъэр учетым хигъеуон ылъекынэу фитыныгъэ илэ хуугъе.

Нэбгыр мин 15-м ехъу Адыгейм къихъагъ

Руслан къизэриуягъэмкэ, 2018-рэ ильэсүүм Адыгейм къихъагъэхэу учетым хагъэуцахъэхэм япчагъэ нэбгырэ мин 15-м ехъу. Гээреклопагъе егъепшагъэмэ, а пчагъэр нэбгырэ 200-кэ нахь мак. Аэрү щитми, зэфхэхыссыжхэм къизэрэгтэйгээхэмкэ, ильэс къес нэбгырэ мин 15 — 17 фэдиз Адыгейм къехъэ. Сыда пломэтишольыр агу рехъы, ашорэхъат, Ioфхланлэм щагъото.

Узбекистан (нэбгырэ 3482-рэ), Таджикистан (нэбгырэ 2159-рэ) къарыкыгъэхэр арых нахьбэу тиеспублике Ioфхланлэм къе-къуягъэхэр. Адыгейм Ioф щашэн альякынэу ахэм ийзин зыпиль тхыльхэр аратых. Хэбзэгъэуцогъэм зэхъокыныгъэу фэхъуягъэхэм къадыххэлтыгъэу 2018-рэ ильэсүүм Ioф щашэн Адыгейм къакигъе мини 3-м ехъу патентхэр афагъэпсыгъэх. Туркменим нэбгырэ мини 2-м ехъу къикыгъ, ахэм янахъыбэр студент.

— Хэбзэгъэуцугъэм къидилытэрэ фэло-фашиу цыфхэм афэдгэцэкълагъэхэм япчагъэ 2018-рэ ильэсүүм хэдгэхъуягъ, — elo Руслан. — Гушынлэм пае, 2017-рэ ильэсүүм егъепшагъэмэ, гээреклопагъэр процент 11-кэ, процент 30-кэ визэр ыкыи къегъэблэгъэ тхыльыр процент 19-кэ нахьбэу афэтшыгъэх. Мынхэм афэдэ тхыльхэр зэтты-

гъэхэм ыужжкэ хабзэр амыу-къоним, бээджэшшагъэхэр зэр-амыхъанхэм тальэппэльэ. Кошын нымкэ хэбзэгъэуцугъэр зыукъуягъэхэр къыххэгъэшыгъэнхэм ыкыи ахэр дэгъэзэжыгъэм афэш блэкъигъэ ильэсүүм Гээорышланлэм оператив-нэ-пэшюргъэш Ioфхъабзэхэу «Мигрант», «Патент» «Адрес», «Нелегал» зыфилохъэрэл республикэм щизэхицагъэх. Ахэм яшуягъэкэ администривнэ хэбзэуконоигъэ 2645-рэ къи-хэдгэгъэшыгъ.

Нахьбэрэмкэ хэуконоигъэу къыххэгъэшхэрэл ашыц лэкыб хэгъэхгүхэм къарыкыгъэхэм ре-гистрациер аухыгъэу хэгъэгүм зэрэхэгъэуцугъэрэл, патентыр амьгээпсыгъэу къэралыгъом зэрхисхэр. УФ-м и Уголовнэ Кодекс къизэрэдилтэй, лэкыбым къикыгъэхэу хэбзэнчэу Урысын къихъагъэхэр анахъзу зэрэхэгъэшхэрэл ашыц ад-министривнэ Ioф пыльэу къэралыгъом игъэкыгъэгъэнхэр. Джаш фэдэ гражданствэ зимиыэ нэбгырэ 79-рэ ашхъэ фимытхэу Урысынрагъэкыгъэхэу, нэ-бгырэ 22-мэ алъенкыокэ къэралыгъом къихъанхэ фимытхэу унашо ашыгъ. Хэбзэгъэуцугъэр зыукъуягъэх нэбгырэ 40-мэ уоловнэ Ioф къафызэуахъыгъ.

Патентын юасэ хагъэхъуягъ

Патентыр нахьбэу зышигъэхэр Узбекистан, Таджикистан къарыкыгъэхэр арых нахьбэу тиеспублике Ioфхланлэм къе-къуягъэхэр. Адыгейм Ioф щашэн альякынэу ахэм ийзин зыпиль тхыльхэр аратых. Хэбзэгъэуцогъэм зэхъокыныгъэу фэхъуягъэхэм къадыххэлтыгъэу 2018-рэ ильэсүүм Ioф щашэн Адыгейм къакигъе мини 3-м ехъу патентхэр афагъэпсыгъэх. Туркменим нэбгырэ мини 2-м ехъу къикыгъ, ахэм янахъыбэр студент.

— Хэбзэгъэуцугъэм къидилытэрэ фэло-фашиу цыфхэм афэдгэцэкълагъэхэм япчагъэ 2018-рэ ильэсүүм хэдгэхъуягъ, — elo Руслан. — Гушынлэм пае, 2017-рэ ильэсүүм егъепшагъэмэ, гээреклопагъэр процент 11-кэ, процент 30-кэ визэр ыкыи къегъэблэгъэ тхыльыр процент 19-кэ нахьбэу афэтшыгъэх. Мынхэм афэдэ тхыльхэр зэтты-

рышланлэм къычилхъанэу щит. Джаш фэдэ къабз Ioфшланлэм къигъэхъыгъы хууми. Мыш епхыгъэ хэуконоигъэхэм нахьбэу къыххэдгэгъэшхэрэл. Аш нэмийкэ хуаклэшхэу, лэзэлэ учрежде-нихэу республикэм итхэмий хабзэр аукьюо къыххэкы. Иэкыбым къикыгъэхэр мынхэм къял-лагъэу щитмэ, чэш-зымафэм къикыоц къэбарыр Гээорышланлэм къираагъэун фое.

Шэуджэн Руслан къызэри-уягъэмкэ, ящилаагъэхэ доку-ментхэм ягъэпсынкэ къэралыгъо фэло-фашихъэр зыщагъэца-къэхэр портальыр къызфагъэ-федэнэу цыфхэм арало. Сыда пломэ фэло-фашихъэм апэххэрэ ахьщэр процент 30-кэ нахь пы-утэу ыкыи нахь лэшэхэу порта-лым щыбъэпсын плъекыщ.

Къэралыгъуабзэр ашлэн фое

— Тикъэралыгъо иэкономикэ изытэл елтыгъэу къэралыгъо пошилнэм үуасэ хэхуагъ, аш къыххэкэ патентри нахь лъапэ хуугъэ. Мединине комиссии зэраагъэктурэм нэмийкэу медицинэ полисри нэмийкэ хэгъэгум къикыгъэхэм ялэн, хэгъэгум къызэрихъэхэу ар шлоки имынэу къыдахын фое. Аши ахьщэр лыптынэу щит. Аш нэмийкэу урысыбээр ыкыи Урысын итарихъ, ихабзэ шлоки имынэу ашэн фое ахьзэгъэуцугъэм къыдэлтытэ. Хабзэм арэущтэу зэришыгъэр тэрэзэу сэлтэйтэ, нэмийкэ хэгъэгум къикыгъэ цыфым урысыбээр къыгүрүон, ригушишьун фое. Адыгэ къэралыгъо университе-тим ахэм апае хэушхъафыкынэу отделение илэу урысыбээр щараагъашэ, уштынхэр щара-гъэтых, нэужум зэрэджаагъэхэмкэ сертификат къараты. Ар дэгъу ыкыи хабзэм арэущтэу зэришыгъэр игъо шыпкъэу сэлтэйтэ, — elo Руслан.

2017-рэ ильэсүүм егъепшагъэмэ, гээреклопагъэрэдээ зэрэхэгъэуцугъэхэу Адыгейм къакигъе мини 3-м ехъу патентхэр афагъэпсыгъэх. Туркменим нэбгырэ мини 158-м ехъу Гээорышланлэм Ioфхэмкэ агъэцэкъагъ. Лъен-къо зэфэшхъафхэмкэ фэло-фашихъэр зыщагъэца-къэхэр гупчэу Адыгейм итээр Гээорышланлэм зэпхынэгъэ дэгъу зэдэ-рияэ Ioф зэдашэ. Иэкыб къэралыгъом къонхэмкэ Изын къя-зытыре паспортын игъэхъазы-рынкэ къэгъэлтэгъонушихъэр Гээорышланлэм илэх. 2018-рэ ильэсүүм процент 27,6-кэ нахьбэу мынхэм фэдэ паспортихэр афагъэпсыгъэх.

Иэкыб къикыгъэхэм япчагъэ нэшанэ зиэхэ бзэджэшшагъэхэр республикэм щизэрахъаагъэх. Адыгэ Республиком имиграционнэ зытэл зыпль ит.

КИАРЭ Фатим.

Гупчэм гъэцэкІэжын ІофшІэнхэр рашилІэштых

Іэкыб къэралыгъохэм къарыкІыжыхэрэр щыІенныгъэм хэгъэгъозэжыгъэнхэмкіэ Гупчэр зычІэт унэм мыгъэ игъэкІотыгъэу гъэцэкІэжын ІофшІэнхэр рашилІэнэу рахъухъэ. Адыгейм къэзыгъэзэжыгъэ унэгьо 11 джыдэдэм аш щэпсэу.

— Гупчэм игъэцэкІэжын пае Урысые Федерацием и Президент иэпэчІэгъэнэ фонд соме миллион 40 фэдиз къыхъаекъынэу щыт, — къыуагъ Къумпыл Мурат.

Тихэгъэгогъуҳэм ящыІэкІэпсүкіэ зэтырагъэпсиханымкіэ іэпшыІэгъу къафехъуҳ обхественне организаие зэфэ-

шъхъафхэр, республикэм ис цыфхэр.

Сирием къикыжыгъэ адигэхэм іэпшыІэгъу ятыгъэним фэгъэзэйэ комиссие шъхъаф республикэм щыззехашаагъ. Адыгейм къэзыгъэзэжыгъэхэм медицинэ іэпшыІэгъу ягъэгъотыгъэним, ахэм Іизын тхылхэр афыззехъафхэм, урысы-

бзэр зыщыззераагъэшшэшт курсхэр ыпкіэ хэмьльеу афыззехъафхэм япхыгъэ ІофшІэнхэр ыкы нэмькіхэр аш зэшүхехъ. Анаэ зытырагъэтыре лъэнныкъохэм зэу ашыц іэкыб къэралыгъохэм къарыкІыжыхъэхэр зыщыпсэуҳэр чыпшэхъэр зэтегъэпсихъэнхэр. ГушыІэм пае, 2018-рэ ильэсым псырыкIуаплэм ишын

къуаджэу Мэфэхъаблэ щаухыгъ, мы охтэ благъэм газым иешшэлІэн къуаджэм щылтагъэштэшт. Иэкыб къэралыгъохэм къарыкІыжыхъэрэм республикэм ичыпшэхъафхэм унэхэр ашашынхэмкіэ іэпшыІэгъу ара гъэгъоты.

Заом ыпкі къикыжыгъэ Сирием

къикыжыгъэ нэбгыре 800 фэдиз джыдэдэм Адыгейм щэпсэу. ЩыІенныгъэм чыпшэхъэрэм риғэуцуагъэхэм язакъоп тарихъ чыгуужым къэзыгъэзэжыхъэр. Пстэумкі Тыркуем, Сирием, Иорданием, Израиль ыкы нэмькі хэгъэгухэм къарыкІыжыгъэ тихэгъэгогъу 2000 фэдиз республикэм щэпсэу.

Цыфыр ыкIи искусстввэр

Гур зыгъэпІэжъгъэирэ романсыр

Дунаир мэкъамэхэмкіэ зэхэзышшэрэ цыфхэм ящыІенныгъэ гьогу нэуасэ зызыфэпшырэм е гущыІэгъу узафэхъурэм, пстэуми афэмидэу творчествэм Іоф дэзышшэрэ цыфхэм ядуунэзэхашшэ зэрэгъэпсигъэм гу льютэ.

Гухахъуи гушуагъуи зыхаутэрэм узэльеубыты, туйбытэнныгъэ куячайэу къапкырыкырэм угэгъушо, уеумэхы ыкы щыІенныгъэм укыгъешуу узыфещэ. Мыш фэдэ ІофшІэнхэм пүүнгэгъэ-гъэсэнныгъэмкіэ мэхъанашо я ыкы ныбжъыкІэхэмкіи ахэр щысэтхыхъешуу.

Джащ фэдэ зэлукІэгъуҳэр, іэнэ хъураехъэр, лекции-концертхэр, тхылхэр къэгъэлъэхъонхэр, ахэм язэхъэфын зэлукІэгъуҳэр игъэкІотыгъэу щагъэфедэх Адыгэ Лъэпкі тхылъеджаплэм нотнэ-музыкальнэ литературам-

Сусан. Ильэс пчагъэм клубым иныбджэгъушуҳэр щытыгъэх къалэу Мыекуюлэ культурэмкіэ и Унэу «Гигантим» щыззехашаагъэхэр «Рябинушкэр» ыкы аш иорэдьло күпэу «Лада» зыфилохъэр. Самодеятельнэ артистхэри ахэм ялэшхъетэтэу, Адыгейм культурэмкіэ изаслучженэ Іофшыу Дудник Майи анахь титхылъеджэ чанхэм ашыщых, тиофишо зэфэшхъафхэм сидигъуи ахэлажъях. Аш къыххэкіэу клубым иапэрэ зэхэсигъоу «Романса трепетные звуки» зыфиорэр, зэклеми якэ-

гущыІэрэр, зыусыгъэхэм якэбархэр къыуатээ, сыххатыр нэгъэуплэгъу къашымыхъоу куягъэ. Орэдьлохэм зэлшашшэрэ романсхэу «Накинув плащ...», «Случайность», «Цыганский роман», «Белая акация» ыкы нэмькіхэр къалуагъэх. Лъэшшэу агу рихыгъэхэм ашыщых врач

нубжъыкІэу Николай Подгорнэм къылгъэхэ романсхэр.

Исэнхэят шхъалэ хотэу, музыкэр ишыІенныгъэу аш къехъы.

Мэкъэ лъэш гохь ил. Баяным

мэкъамэхэр къыхезыгъэштыгъэу Александр Карасевми бэрэ іэгү фытеугъэх.

Цыган романсым гьогу гъэ-

кіэ иотдел щыззехашаагъэгъэ клубэу «Мелодии души» («Гум имэкъамэхэр») зыфиорэм. Мы ауажхырэ ильэситул тхылъеджаплэм гъэцэкІэжын ІофшІэнхэм щыреклохъэхэм къапкырыкІэу клубым иоффшэн зэптугью фэхъугъэу щытыгъ.

Мэзаем и 20-м, 2019-рэ ильэсым клубым иоффшэн ригъэжъэжыгъ ыкы апэрэ зэхэсигъор илагъ. Клубыр зэхэзышагъэр ыкы пэщэнныгъэ аш дызезыхъэрэр музыкальнэ отдельн иэшхъетэтэу Гусэрыкъо

сэ романсым фэгъэхыгъээр, ахэм атегъэпсихъаагъэу щытыгъ. Клубым хэтхэр, творческэ интеллигентциер, музыкэр ыкы поэзиер зикласхэр, тхылъеджэхэр, тиофишо зыги романсыр зигунсхэр отделым чээзэрмыгъафхэхуу къээзэргүйгагъэх. ЗэлукІэгъур къызэуихыгъ ыкы зэрищаагъ Гусэрыкъо Сусанэ. Аш романсым я 18-рэ лэшшэгъум къынгъэжъягъэу тарихъэу илэм къекіэу нэуасэ къекъолгагъэхэр фишыгъэх, къыкіэлъыкшо романсыр къызсте-

шэгъон зэрилэр, произведение пэпч тарихъ ээрэпильыр пытгыупшэхъ хууцтэп. Ар ау ухэтии къэлшошшэштэп, ар зэхэпшэн, гукіэ къеуубытын ыкы зыхэпшагъэр гуапэу къызышшэхъын тельятаа. «Цыганский роман» зыфиорэр Виктор Стряпчэм къызэриуагъэм, Иван Чавычеловым, Нина Ростовам амзкэе гоу, ижырэ урыс романсе «Что это сердце сильно так бьется?!» зызэрэгъэштыгъэм музыкэм, анахьэу романсым, къочлэ ин зэрэхэлъыр зэхууегъашшэ; гум шэбэгъэ-фэбагъэр, гүгэ нэфир къыралхъажы.

Цыфым ыгу къэлштыгъенир, шум фэгъэчэфыгъэнир, къинным щымышынэу имурдхэр пхыришихъэр, щыІенныгъэм шүлтэгъу фырилэнир музыкэм дахэу зэшүхехъ. Мы зэлукІэгъуу таңыкылэу чагъэри аш хэлэжъягъэхэмкіэ зэфэдэу гудэчылэу дахэ хууцтэп. Ашкіэ сыд фэдэрэ лъэхъани анахь осэшү зиэр романсыр ары.

Орэдьлохэмрэ ядэуухэрэм-рэ зыкыныгъэшхуу зэдьриялэхъу анэгухэм къаклэшшэу, загъори янэосэ романсхэм адежьиуухэу, гуфээнэгъэшхо хэлээу зэлукІэгъур куягъэ. Нэуукым Дудник Мае къыуагъ ягуалэу тхылъеджаплэм къызэрэхъэрэр, зэхэшшык орэдьло фыриялэу, къядэуухэрэм апае орэд къаённым зэрэхэхъазыр зэптихъэр. Бгүйтумкі рэзэнэгъэшхо зэфырялэу, къыкіэлъыкшо зэлукІэгъум ашуабэ дашшэу зэхэкыжыгъэх.

ШХХЭЛЭХЬО

Свет.

АР-м итхылъеджаплэм нотнэ-музыкальнэ литературамкіэ иотдел ибиблиотекарь.

Искусствэр – тибаиньгъ

«Лезгинкэмрэ» «Налмэсымрэ» ЗЭДЕШТЭХ

Дагыстанрэ Адыгеймрэ язепхыныгъэхэр искусствэм щэпытэх. Республикехэр зэльэклох, концертхэмкэ зэхъожых, зэгүсэхэу пчыхээхахьэхэм ашэуджых.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо академическа къэшьокло ансамблэу «Налмэсым» и Унэ щыкогъэ зэхэт концертыр Адыгейм изаслуженнэ артисткэу Афешэгъо Файнэ зэрищаг. Аш зэрэхгэунэфыкыгъэу, «Лезгинкэмрэ» «Налмэсымрэ» дунэе искусствэм шүкіе щашэх. Къашьом ыбзэ псэ кыыпгъакээзэ, лъэпкэ шэн-хабзэхэр къагъельягох.

Джамбулат Магомедовыр якІещаку

Дагыстан и Къэралыгъо академическа къэшьокло ансамблэу «Лезгинкэм» ипащэу, Урысыем, Адыгейм искусствэхэмкэ зэрищаг. Исафынэ шоу, Урысыем и Президентэу Владимир Путиним ицихэшэгъо Джамбулат Магомедовыр творческе юфтхабзэм къещакло фэхьуг. «Налмэсымрэ» «Лезгинкэмрэ» зэгүсэ-

блэм щагъеуцугъ. 1994-рэ ильэсым едзыгъу 3 хүүрэ балетэу «Парти-Патима» зыфиорэр аперэрэ Дагыстан щагъеуцугъ. «Лезгинкэм» фэдэ ансамблэ дунаим тетэл. Лъэпкыбы аш хэт, шэн-хабзэу, тарихъэу ялэр къашьохэмкэ, театрализованнэ едзыгъохэмкэ къауатэх.

Дагыстан иансамблэу «Лезгинкэм» ихудожественнэ пащэу, Дагыстан инароднэ артистэу, Урысыем, Адыгейм язаслуженнэ артистэу, Урысыем Федерации и Правительствэ ишүхъафтын къызыгъафшошагъэу Зулумхъан Хангеревым къызэртиуагъэу, лъэпкъхэм яискусствэ хэхъонигъэхэр ешыг. Лъэпкэ ансамблэхэр зэлукэхэзэ, щынэгъэм къышакгүйгэ гъогур къызэфалуатэх.

Концертыр

Къашьоу «Зэфаклор» Дагыстан изаслуженнэ артисткэу Ахътао Бэлэрэ ар-

тистэу Къонэ Мыхъамэдрэ къыхадзагь. Тильэпкэ ишьюашэ идэхагьи, шэн-хабзэхэри артистхэм зэхэугуфыкыгъэу къагъельэгъуагъэх. Б. Ахътаом нэпльэгъу зацоккэ къашьом псэ кыыпгъакэ, «Зэфаклор» купкэу хэлъыр къызэуухы. Шуульэгъу къабзэм ытамэхэр лъагэу зылтырэ М. Къонэм лъэпкэ къашьор зэрэпкырыхъагъэр къыхэшы.

«Къушхъячээс къашьу» зыфиорэр «Лезгинкэм» къышыгъ. Къумыкъухэм якъашьу къыгъельэгъуагъ. «Къушхъячээс къашьу» зыфиорэр къашьом ижээлэхэрэй. Чылэм дэсхэм ямэфэл, гушуагъор зэдагоши, зэдэуджых. Ялэпэлэсэнэгъэ едзыгъохэм къашашы. Чылэм тээтыкыгъэ гъучыч гъещигъэм къашьуаклор тетэв рэхъатэу мэзекло, лъапкэ зынгъэчэрэгъу.

Іэпэласэм илэпэлэсэжым залым чэхэхэр іэгу фытеохе къодынерэп. Къэтэджы-

хатынным удэмыгүйэу іэгу уафытео. Икэлб къэралыгъохэм ашыпсэухэрэ тильэпкъэгъухэм язэхэт къашьо артистэу Хъажакъо Пышмафа къеублэ. Нарт шьаор зэрэнэгушом, купыр зыльишэнэм зэрэфхъязырэм угэгүэшо. «Налмэсым» къыфхъуягъэу Пышмафа тълытээ, къашьор къидээзышыэрэм гукэ тальэлэл.

«Адыгейм иныбжыкыгъу» зыфиорэр къашьом узеллыкэ, лъэпкыым ишыгэлэпсэукэ ибанигъэхэр пкынен-лынхэм къапкырыхъэх. Ныбжыкыгъэу дэхагъэм ильэхъан, аш даклоу, ныбжыкыгъэу щынэгъэм ильэгъохэц. Къашьом ахэр зэпхыгъэху хэолъягох. Абхаз къашьоу «Кутолыр» артистхэу Абыдэ Артур, Симболэт Бисльян, Хъоджэе Иландэ, Хъурмэ Темиркъан къырагъяжэ. Зэкшош лъэпкъхэм язэфыщыткэхэр искусствэм щынэгъэм ильэхъан.

Дагыстанрэ Адыгеймрэ якъэшьуаклохэр зэхэтхэу зэдэуджхээзэ пчыхээхахьэм икэлэхэр эмэгэл шапхъэм итэх агээпсиг.

Щытхъуццэхэр

Адыгэ Республикэм культурэмкээ министрэу Аульэ Юрэ ти Лышхъяу Къумылын Мурат ыцэлэхэрэй пчыхээхахьэм хэлажьэхэрэм къафэгушуагъ, щытхъуццэхэр къызыфаусыгъэхэм ятхыльхэр артистыгъицэх.

Джамбулат Магомедовым «Адыгэ Республикэм искусствэхэмкээ изаслуженнэ юфышыэшху» зыфиорэр фагъэшьошагъ. Алина Магомедовам, Зулумхъан Хангеревым «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфиорэр афаусыгъ.

«Налмэсым» ихудожественнэ пащэу Хъоджэе Аспъян, «Лезгинкэм» ипащэхэрэй Джамбулат Магомедовыр, Зулумхъан Хангеревым гүфээнгъэ ахэлэйу зэхэтхэу къызыгүшүагъэх.

Иахыилхэр игүусэхэу концертым елэлтигээ Мирээ Халимэ артистхэм бэрэ іэгу афытеуагъ, пчыхээхахьэрэшэшэй зэрэшлэгэшэй иныбджехъум къариуагъ.

Анатолие иадыгэхэм якъашьо «Налмэсым» къызырашыгъэ шыкэлэр искусствэ лъагэм дештэ. Абрэдж Алинэрэ Къулэ Алырэ къашьор къызаублэ, Нэмьтэкъохэм ясабьеу ильэситум итэр зэрэуджыгъэр, концертыр къызаухым артистхэм нэгушюу зэрэлэгэшыгъэм къашьом пүнгэгъэ куачыгъэ хэлъым уигъэгүшхозэ, щынэгъэм идэхагъэ уфешэ.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Сурэхтэр зэхахьэм къыщытхыгъэх.

хэу концертыхэр къызэдатынхэм фэшүншьо хэхыгъэхэр рахъухъагъэх.

2018-рэ ильэсым шэккогу мазэм «Налмэсым» ипчыхээхахьэр Къыблэм, Темиркъан Кавказын ашыкъуагъэх. Тиартистхэр Махачкала щынэгъэу «Лезгинкэм» гүсэ къафэхъу, дунаим еплыкэу фырьяэр къашьохэмкэ пчыхээхахьэм къышагъэлэгъуагъ.

Ансамблэ цэрийхэм ятонэрэ пчыхээзэхахьэу ялгээр Мыеекъуапэ игъеклотыгъэ щыкъуагъ.

Тарихъым инэкцубгъохэр

«Лезгинкэм» 1958-рэ ильэсым зэхагъэу. Дагыстан, Кавказын, Урысыем ялэпкъхэм якъашьу 100-м еху ансам-

хи, фэгушуагъэх, гущыэ фабэхэр фагуагъэх.

Шыонтырпоахэм якъашьу гээшгээнэу гээшгээ. Хъульфыгъэхэр нэгушюо, лъэпкэ шуашэр ашыгъ, орэдэр къыдаоззэ макъэр агъэжынчы. Къашьоу «Лезгинкэм» искусствэм ибанигъэ къылкырэх. Артист пээч лъэпкыим зэрэргүшхорэр, къашьор щынэгъэм зэрэшчыгъэр пчэгум къышэлъягох.

«Налмэсым» зэрэуджырэ шыкэлэр искусствэ зэфэхьысжыхэр угэгүэшх. «Адыгэ уджхэр» къэшьо къызэртиуагъ. Лъэпкэ шынэгъэм зэрэшчыгъэр пчыхээхахьэрэшэй зэрэшчыгъэр. Пшашхъэхэм якъашьуаклор улэлтигээ, анахь дахэр къафэхъын умыльэкэу гукэ ольхыо. «Зэкэри дахэ, нэр пэлпахы» ор-орэу зээлжы, зыбгъэрэ-

Дзюдо

Шупшагъэм щыңыгъэр егъэдахэ

Адыгэ Республикэм дзюдомкэ иветеранхэм язэлухыгъэ зэнэкъокъу Адыгэ къэралыгъо университэтим физкультурэмрэ дзюдомрекэ и Институт щыкъуагъ.

Хэгъэгум иухуумакло и Мафэ фэгъэхыгъэ зэнэкъокъум хэлэжьагъэхэ бэнаклохэр купищэу гошигъагъэх. Ильэс 35 — 45-рэ зыныбжхэм язэлукъегъхэм апэрэ чыпэхэр къыдэзыхыгъэхэр: Къатмэс Руслан, кг 65-рэ, Хъагъур Аслан, кг 71-рэ, Мэлэхъо Руслан, кг 78-рэ, Тхагъэпсэу Аслан, кг 86-рэ, Бгъушэ Зураб, кг 95-рэ, Мовладий Баялиев, кг 95-м къехьу.

Бэнаклохэр Шытхъалэ, Ермэлхъаблэ, Туапсэ, Адыгейим ашэпсэух. Ятлонэрэ, ящэнэрэ чыпэхэр къыдэзыхыгъэхэр Краснодар краим, Адыгейим ашыцых. Ишхъэмэфэ Артур, Мэлэхъо Казбек, Шыбзыхъо Руслан, Нэнэйжь Азэмэт, Мурат Коротенкэм, Мэрэтыкъо Мухъбарый, Игорь Курковым, Тхыгъо Байзэт, Къэлешъэо Андзаур, Нэмьтэкъо Аслан, Къазый Заур, Джарымэ Руслан, Набэкъо Байзэт, Къатмэс Заур, нэмькхэм тыжыныр, джэрээр къыдахыгъ.

Ильэс 46 — 55-рэ зыныбжхэм къахэштыгъэх Хъагъур Аслан, Платыкъо Мурат, Джумбер Липаридзе, Владимир Миллер. Килограмм 78-рэ къэзэшчэхэрэм якуп улыплъэнкэ нахь гъашэгъоныгъ. В. Миллер апэрэ чыпээр ыхыгъигъ, Гыш Хъазрэт тыжыныр фагъешшошагъ. Зеэрэхэ Азэмэт, Бэчир Мурадин ящэнэрэ чыпэхэр ахыгъяж.

1963-рэ ильэсүм ыкъи ашыуж къэхъугъэхэм язэнэкъокъу анахъеу къыхэдгъэшчирэр спортышхом зишигъенгъэ езыпхыгъэхэр непи альэ пытэу зэрэттэхэр, дзюдор ящылэкэ-псэукъи щыщ зэрэхъугъэр ары.

Щыдэзыхыгъэхэр икъерикъеу бэнэпэлэ аларгъум щызэу-клахъах.

Урысыем, Адыгейим язаслуженнэ тренерэу, СССР-м спортымкэ имастерэу Хъот Юнис зэхахъэр зэрищаагъ. Зэхэшчэхэ купым хэтхэм, спортым щызэлъаша-хэрэм ацэхэр, ягъэхьягъэхэр лупкэу зэхахъэм къышилотагъ.

Дунаим самбэмкэ 11 дышъэр къыщызыхыгъэ Хъасанэкъо Мурат Урысыем и Къэралыгъо Думэ идепутат, спортымкэ мастерэу Шхъэлэхъо Азэмэт Тэхъутэмымкье районным иадминистрации ипащ, спортым-

кэ мастерэу Мирзэ Джанбэч Адыгэ Республикэм йофшэнэмрэ, социальнэ хэхъоныгъээрэхэхэ иминистр, СССР-м спортымкэ изаслуженнэ мастерэу, дунаим дышъэр самбэмкэ къыщызыхыгъэ Мэрэтыкъо Сахьидэ тренерэу республикэм йофшешэх.

Спортымкэ дунэе класс зиэ мастерэу Klyae Хъазрэт Адыгэ Республикэм дзюдомкэ ибэнэпэлэ еджаплэу Кобл Якъубэ ыцээ зыхырэм ипащ. Джарымэкъо Юсыф спорт Унэшхуу «Ошутенэм» ипащ, СССР-м спортымкэ имастер, спортымкэ дунэе класс зиэ мастерэу Делэксю Адамэ республикэм самбэмкэ ибэнэпэлэ еджаплэ ипащ. Мэхъош

Аслын ильэсүбэрэ спорт еджаплэм ипэшагъ, Къуекъо Асфар шынгъэлэж, тхакло, Беданыкто зэшыхэу Рэмээнэ, Байзэт тренерэу йоф ашээ, агъасэхэрэ ныбжыкъеихэм ашыцых Орден Андзаур, Шъеоцыкъу зэшыхэу Рустам ыкъи Айдэмэр. Липаридзе зэшыхэу Джони, Джумбер къызэрэтауагъэу, аш фэдиз цыф цэрило зыщыплъэгъурэ зэнэкъокъум ухэлжээнир сыда зымыасэр?

Адыгэ къэралыгъо университэтим физкультурэмрэ дзюдомрекэ ипащэу Бгъушэ Айдэмэр изэфхэхысъижхэр гум къегущыкъых.

— Псэ зыпэйт зэлүкэгъухэм цыфыр аплу, щынэгъэм фагъасэ, — къытиуагъ Бгъушэ Айдэмэр. — Непэ ныбжыкъабэ тизэхахъэ щыслъэгъугъ. Ахэр студентых, къэлэджаклох, йофшэнхэм альтых. Зэхахъэм щальэгъурэр ашлогъашэгъон, неущяныбджэгъухэм къафалотэжынтыр маклэп.

Дунаим самбэмкэ дышъэр къыщызыхыгъэ Абрам Агамирян ыкъо игъусэу зэнэкъокъум къэлэгъугъ. «Спортым цыфырэ зэрэзфищэрэр сэшээ, синьбджэгъухэм calyukэ сшойгоу зэнэкъокъум сищы», — къытиуагъ А. Агамирян. Тэхъутэмымкъуае къикыгъэ Джарымэкъо Азмэти спортым щигъотыгъэ ныбджэгъухэм зэралукахъэм гушуагъо къифихыгъ.

Джони Липаридзе, Анатолий Юровскэм, Хъагъур Аслан, Джарымэ Руслан, Хъаклэко Чатибэ, нэмькхэм зэнэкъокъур мэфэкэ зэхахъэм рагъапшэ.

Афэгушуагъэхэр

Олимпиадэ джэгунхэм дышъэр къацьдэзыхыгъэ Мудрэнэ Бисльян, аш ышэу Аслан Мыецкъопэ бэнэпэлэ еджаплэм зыщаагъесагъ. Зэлүкэгъухэм ягуалэу япплыгъэх. «Дзюдом дэхагъэу хэлъыр аларгъум щыольэгъу», — къытиуагъ Мудрэнэ Бисльян. — Тхьеагъэсэх зэхэшаклохэр. Хъасанэкъо Мурат, Дэгүжье Мурат, Мурдрэнэ Бисльян, Шхъэлэхъо Азмэт, Klyae Хъазрэт, Мэрэтыкъо Сахьидэ, Алхъо Сыхъатый, Псеун Мурат, Делэксю Адам, Хъот Юнис, нэмькхэм хагъэунэфыкъыре чыпэхэр къидэзыхыгъэхэм афэгушуагъэх.

Шыопсэу, зэхэшаклохэр, бэнаклохэр. Шо шушишшагъэ щынэгъигъэр егъэдахэ.

ЕМТЫЙЛН Нурбий.
Сурэтхэр зэнэкъокъум къыщтетхыгъэх.

Зэхэзыщагъэр
ыкъи къыдэзыгъэхъэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкэ Йофхэмкэ, Икъыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адьрээ зэпхынгъэхъэм ыкъи къэбар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхыэр А4-кэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэхэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифттыр 12-м нахь цыкынэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкегъэхъожых.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием хэутийн Йофхэмкэ, телефон-радиокъетынхэмкэ ыкъи зэлъы-Исыкъэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэгъэхъоры-шапэ, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщахаутыгъэр:
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкіэмкі
пчагъэр
4300
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 471

Хэутийн
узышыгъэхэнэу
щыт
уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зышыгъэхэнэу
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шхъялэм
ипшээрэлхэр
зыгъэцакъэр
Мэцлэкъо
С. А.

Пшыэдэкъыжь
зыхъыр
секретарыр

Хъурмэ
Х. Х.

